

Europos istorija jaunimo akimis

shifting walls projekto metodas

1. Įvadas

Erasmus+ projektas [shifting walls - European History through the Eyes of the Young](#) (Kintančios sienos - Europos istorija jaunimo akimis) apjungia medijų edukaciją ir naujausią Europos istoriją. Projekte dalyvauja šios organizacijos: Berlyne veikianti organizacija „Kulturring“ (Vokietija), Valjadolido universitetas (Ispanija), „Kūrybinės jungtys“ (Lietuva), „Doukas“ mokykla (Graikija), Sofijos universitetas (Bulgarija) ir „Pestalozzi-Fröbel-Haus“ (Vokietija).

30 metų po Šaltojo karo pabaigos, dabartinė Europa yra pasiekusi žymiai aukštesnį demokratijos lygį, o tuo pačiu ir didesnę judėjimo ir žodžio laisvę. Tačiau tai nėra garantuotas *status quo*. Mus vis dar tebesupa sienos ir naujos yra nuolat statomos. Daugumos jaunimo žinios apie naujausią istoriją yra labai menkos - tradicinės mokymusi iš vadovėlio pagrįstos istorijos pamokos dažnu atveju nekelia didesnio mokinių susidomėjimo, yra statiškos ir retai gvildena dabartines temas. Tuo pačiu, vis didesnio visuomenės dėmesio susilaukiančios populistinės partijos pritraukia ir dalį demokratija tikėjimą prarandančio jaunimo.¹ Mūsų tikslas yra įkvėpti 11-18 metų amžiaus mokinius, kad jie, pasakodami asmenines istorijas ir naudodami kūrybinę fotografiją, noriai domėtusi istorija. Žvelgdami į istoriją iš skirtingų perspektyvų ar vertindami istoriją savo pačių pasirinktu požiūriu, jie išmoksta kritiškai vertinti istorinius bei šių dienų faktus, ir įsijausti į kitas realijas. Kiekviena projekte dalyvaujanti šalis kuria vaizdines istorijas ir dalijasi jomis „Instagram“ tinkle - populiariausioje jaunimo socialinės žiniasklaidos priemonėje. Projekto „Instagram“ kanalas [shiftingwalls.eu](#) yra pagrindinė platforma, kurioje pateikiama istorijų įvairovė ir skatinamas atviras dialogas visoje Europoje.

Projektas *shifting walls* iš esmės yra skirtas vidurinėms mokykloms ir įgyvendinamas mokant(is) įvairių dalykų, pavyzdžiui, istorijos, politikos mokslų, pilietybės/pilietiškumo, kalbų, IT, etikos, meno. Mokytojai aprūpinami *shifting walls* komandos sukurta mokomąja medžiaga, kuri gvildena tris tarpusavyje persipynusias temas, apimančias trisdešimt paskutiniųjų Europos istorijos metų:

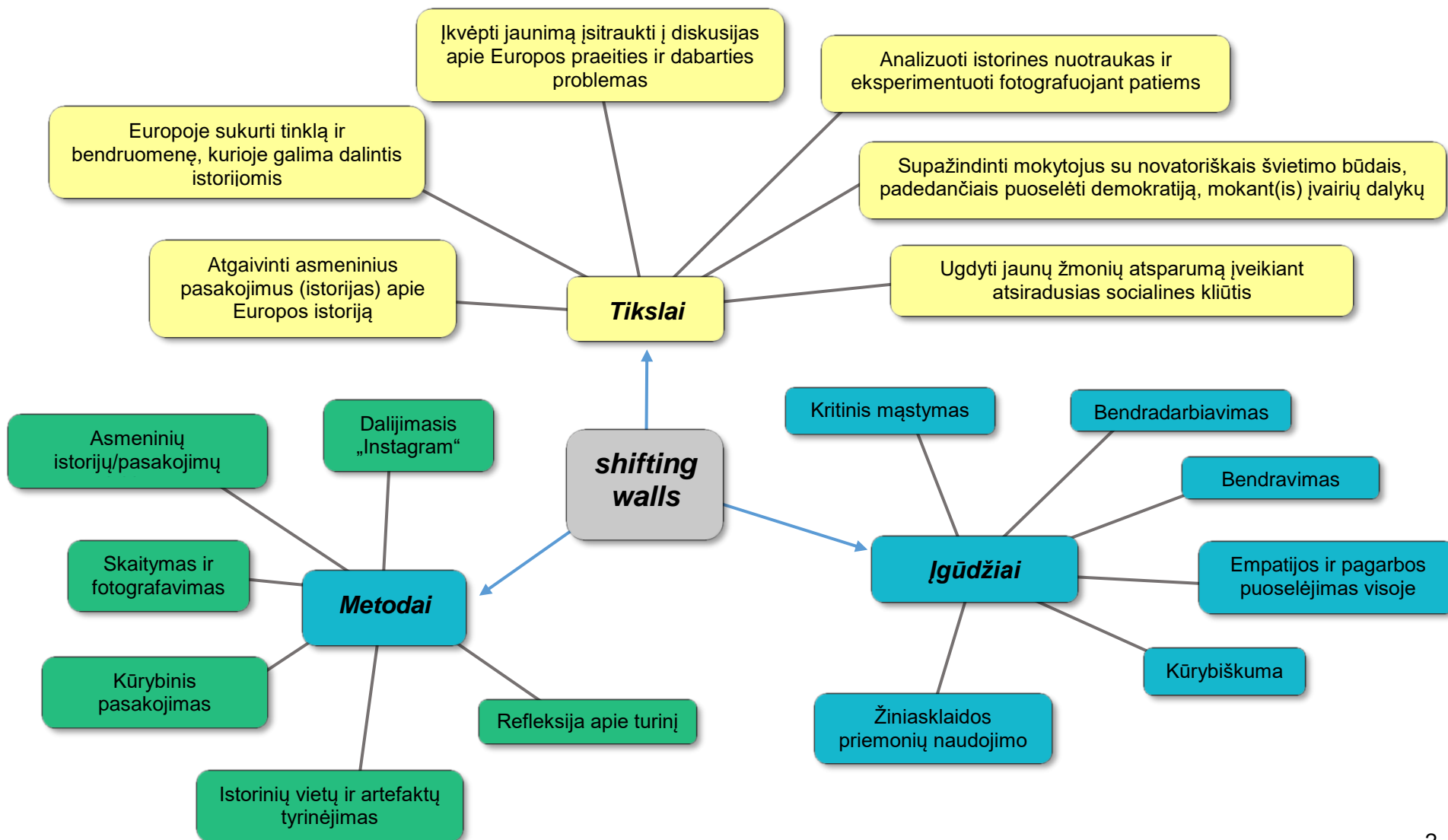
- „Sienos griūtis“ (1989–1990 m., Šaltojo karo pabaiga)
- „Nuo 1990 m. iki 2020 m.“ (30 metų laikotarpis nuo sienos griūties)
- „Istorija dabar“ (naujos sienos, su kuriomis šiandien susiduriame)

Kiekvienai temai sukuriamas mokymo priemonių rinkinys su užduotimis mokytojams ir mokiniams, vaizdo pamokomis ir kita mokytojams skirta mokymo medžiaga

¹ Keith Breene. 2017 06 08. Pasaulio ekonomikos forumas. 'Millennials are rapidly losing interest in democracy' (lt. „Tūkstantmečio karta sparčiai praranda susidomėjimą demokratija“). <https://www.weforum.org/agenda/2017/06/millennials-are-rapidly-losing-interest-in-democracy/>

2. Projekto tikslai

Projektas *shifting walls* žadina mokinių smalsumą ir motyvaciją domėtis Europos istorija iš asmeninės perspektyvos ir per istorijų pasakojimo prizmę. Projekto idėjos atsispindi minčių žemėlapyje:

3. Pedagoginio ugdymo ištakos

Švietimas sudaro sąlygas pagrindinių kompetencijų įgijimui. Ilgus metus Europos Sąjunga skatina pagrindinių kompetencijų, pakeisiančių švietimą, ugdymą: „Norint pereiti nuo nepakankamai lanksčios ugdymo turinio sampratos prie dinamiško mokinio žinių, įgūdžių ir požiūrio formavimo mokymosi proceso metu, būtini švietimo, mokymo ir mokymosi paradigmos pokyčiai, įtakojantys mokymo proceso organizavimą ir vertinimą“². Šios kompetencijos sutampa su XXI amžiaus įgūdžių formavimo koncepcija³:

Kritinis mąstymas: kritinis mąstymas yra vienas pagrindinių projekto prioritetų. Europos istorijos mokoma ne tik iš vadovėlio. Ją tyrinėja ir patys jaunuoliai. Jie bus skatinami pažvelgti už pateikto turinio ribų, apmąstys medijų perteikiamas istorijos pamokas ir perduodamas idėjas. Atviro tipo užduotys leis jiems patiems užduoti klausimus. Istorija ugdo mokinių mąstymo įgūdžius, leidžia jiems kritiškai žvelgti į praeitį ir to pasekoje, kvestionuojant dabartį pakeisti ateitį, nes kaip sakė Seixasas „reikia atsisukti į praeitį, norint nuo jos atitrūkti“.⁴

Kūrybiškumas: mokiniai atliks užduotis, mąstydami „už dėžutės ribų“, kurdami savo istorijas su vaizdais ir tekstu. Jie tyrinės nuotraukas kaip artefaktus ar meno kūrinius. Vaizdinės užduotys paskatins kūrybiškai derinti vaizdus. Jie dirbs su įvairių formatų idėjomis, pavyzdžiui, istorinį turinį sies su faktais arba kūrybiniu procesu.

Bendradarbiavimas / socialinių ir pilietinių kompetencijų puoselėjimas: dirbdami grupėse mokiniai sustiprins refleksijos ir problemų sprendimo įgūdžius. Jaunimas plėtos savo idėjas, imsis iniciatyvos atlikti tyrimus ir taps savo projektų lyderiais. Bendradarbiauti su demokratija reikės demokratiškai. Kurdami savo tekstus apie istoriją, jaunuoliai mokysis istorijos kitu įsitraukimo lygiu. Mokymas(is) istorijos jau nebėra tik knygoje aprašomų didingų tautos veiksmų įsiminimas.

Bendravimas: mokiniai kurs autentiškus tekstus apie istoriją, naudodamiesi nuotraukų serijomis, kas mokykloje nėra dažnas reiškinys. Jie bendraus per vaizdus, ir per socialines medijas, pavyzdžiui, nuotraukų platformą „Instagram“. Tačiau jie taip pat turės galimybę pakalbėti apie asmeninę nuotrauką - prisiminimą iš savo paties gyvenimo. Bus išklaudyti ir tylūs balsai - žodiniai pasakojimai, kurie nebuvo įtraukti į istorijos programą. Mokiniai įgys „prieigą prie skirtingų emocijų santykių, tokių kaip empatija, nuolankumas ir atjauta“⁵.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0024> (5psl.)

³ “The four C’s of 21st Century skills“: <https://www.aeseducation.com/career-readiness/what-are-the-4-cs-of-21st-century-skills>

⁴ Citation from Seixas, Peter; 2004. in Llewellyn, Kristina R., Ng-A-Fook, Nicholas. 2015. “Introduction: Telling Tales in Schools. Oral history education, political engagement and youth” in *Oral History Education*. p.102. (lt. “Įvadas: istorijų sekimas mokyklose. Žodinės istorijos mokymas, politinis aktyvumas ir jaunimas” in: *Žodinės istorijos mokymas*, p. 102) https://www.academia.edu/39606857/Telling_Tales_in_Schools_-_Oral_History_Education

⁵ Llewellyn, Kristina R., Ng-A-Fook, Nicholas. 2015. “Introduction: Telling Tales in Schools. Oral history education, political engagement and youth” in *Oral History Education*. (lt. “Įvadas: istorijų sekimas mokyklose. Žodinės istorijos mokymas, politinis aktyvumas ir jaunimas” in: *Žodinės istorijos mokymas*) https://www.academia.edu/39606857/Telling_Tales_in_Schools_-_Oral_History_Education

Empatijos / pagarbos puoselėjimas visoje Europoje: bendruomenės kūrimas, pasakojant istorijas: mokiniai dirba kartu, komentuoja vienas kito nuotraukas ir istorijas bei dalijasi savo istorijomis. Visiems mokiniams - projekto dalyviams toks bendravimas gali virsti unikalia patirtimi. Istorijos gali susieti praeitį su dabartimi, apimti platesnes socialines ir pilietines temas, kaip barjerai, politinė laisvė ar socialiniai pokyčiai. Europos mainų metu mokiniams atsivers galimybės patirti, kaip istoriją suvokia skirtingos Europos kultūros ir kaip galima mokytis iš praeities Europos sunkumų.

4. Metodologija / taikomi metodai

Asmeninių istorijų rinkimas

Vykdydami projektą, mokiniai ims interviu iš savo artimųjų, kaimynų ir pan. bei sužinos jų asmenines istorijas apie tam tikrą laikotarpį. Jie arba patys sukurs interviu užduodami savo klausimus, arba pasirinks klausimus iš mūsų medžiagos. Interviu įrašys naudodami turimus įrenginius - pvz. mobiliuosius telefonus, garso įrašymo programas, skaitmenines kameras ir kt.

Istorinių vietų ir artefaktų* tyrinėjimas

Mokiniai yra skatinami lavinti vizualinius įgūdžius ir atsekti jų kaimynystėje paliktus istorinius pėdsakus. Tai gali būti pastatai, griuvėsiai, atminimo ženklai, taip pat ir privatūs dirbiniai, susiję su tuo laikotarpiu ar konkrečiu įvykiu, kaip atvirukai, drabužiai, nedideli baldai, žaislai ar papuošalai.

* **Artefaktas** yra bet koks asmens sukurtas objektas, galintis suteikti informacijos apie praeitį (vert. pastaba)

Kūrybinis pasakojimas

Surinkę visą informaciją, mokiniai kūrybiškai pasakos savo istorijas. Jie sujungs rašytinius, garso ir vaizdo šaltinius. Siūlome jiems šiai užduočiai naudoti parengiamuosius maketus, kuriuose galės detalai suplanuoti kiekvieną užduotį.

Įsitraukimas į fotografijos sritį

Skirtingais projekto etapais mokiniai analizuos fotografijas ir eksperimentuos fotografuodami patys, savo baigiamajam darbui kurs nuotraukas, kuriose fiksuos mintis, idėjas, istorines akimirkas ir pan. Padarytų nuotraukų kokybė nėra svarbi. Mokiniai gali naudoti savo technologinius įrenginius, pvz., mobiliuosius telefonus, planšetinius kompiuterius, skaitmeninius fotoaparatus ir kt. Šiam projektui jiems nereikia pirkti naujos įrangos.

Jaunimas taip pat turės galimybę rinkti kitų sukurtas istorines fotografijas, įsigilinti ir išanalizuoti jų prasmę, tikslą ir istorinį kontekstą.

Darbas grupėse

Projektas yra sukurtas tam, kad mokiniai galėtų įsiklausyti vienas į kitą ir suvokti skirtingas nuomones bei realijas. Dėl šios priežasties svarbu, kad viso projekto metu mokiniai dirbtų kartu 3-4 asmenų grupėse ir aptartų nuotraukas, idėjas, asmenines istorijas, baigiamuosius darbus ir pan.

Dalijimasis „Instagram“ platformoje

2016 m. „Eurostat“ statistikos duomenys rodo, kad 80–90% jaunų žmonių Europoje saviraiškos ir bendravimo tikslais kasdien naudojami socialinių tinklų platformomis „Instagram“, „Facebook“ ir „Twitter“⁶. Štai kodėl mokinių kūrybinių istorijų ir baigiamųjų darbų viešinimui *shifting walls* naudojami „Instagram“ platforma.

Mokiniai darbus skelbti gali savo „Instagram“ paskyroje, jei tokią turi, arba projekto paskyroje. Norėdami paviesti darbą, mokiniai (arba jų tėvai, jei mokiniai dar per jauni) turės atsiųsti mums raštišką sutikimą el. paštu. Būtina gauti ir fotografuotų ar filmuotų asmenų raštišką sutikimą.

Prieš įkeliant į „Instagram“ platformą, svarbu atkreipti dėmesį į šias rekomendacijas:

- Vaizdinė medžiaga: nuotraukos (ne daugiau 5) ir vaizdo įrašai (ilgiausia trukmė 60 sekundžių)
- grotąžymės: nurodykite mūsų žymą [#shiftingwalls_eu](#)
- Pasakojimo tekstas (ne daugiau 250 žodžių)

Ankstesnė veiklos „Instagram“ platformoje patirtis nėra būtina. Projekte yra numatyti mokymai mokiniams ir mokytojams.

Refleksija

Kita svarbi šio projekto dalis yra refleksijai skirtas laikas. Mokinių skatinimas leisti laiką kartu su kitais projekto dalyviais ir vertinti savo darbus lavina jų analitinius įgūdžius, savivertę ir priklausymą grupei. Grįžtamasis ryšys jiems suteiks patirties vykdant naujus projektus.

Kokias temas mokiniai gvildens?

Temos	Galimos veiklos rūšys
1 tema: Sienos griūtis	<ul style="list-style-type: none">• Apklauskite to laikmečio liudininkus apie laikotarpį, kurio metu įvyko Sienos griūtis (visoje Europoje)
2 tema: „Nuo 1990 m. iki 2020 m.“ (30 metų laikotarpis nuo sienos griūties)	<ul style="list-style-type: none">• Raskite ir apklauskite žmones, patyrusius pokyčius 1990–2020 m. laikotarpiu• Žaisdami „lobių ieškojimą“ (angl. scavenger hunt), atraskite istorines vietas savo miestelyje, mieste, kaimynystėje ir pan. Raskite informacijos apie šias vietas. Surinktą medžiagą panaudokite virtualioms kelionėms arba interaktyviems žaidimams, naudodami Google Creator Tour arba Actionbound programas.• „Instagram“ platformoje sukurkite paskyrą, kurioje įvairūs asmenys pasakos tų vietų istorijas.

⁶ Eurostat. 04/01/2019. Being Young in Europe - digital world. Statistic Explained. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/39761.pdf>

3 tema: „Istorija dabar“	<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvaukite demonstracijoje, pavyzdžiui, „Penktadieniai už ateitį“, ir dokumentuokite savo patirtį naudodamiesi vaizdine, garso ir rašymo medžiaga. Naudokite šias medžiagas ir sukurkite savo „Insta“ istoriją. • Domėkitės Covid-19 pandemija ir tyrinėkite pokyčius visoje Europoje.
--------------------------	--

Projekto veiklos galimybės

Žingsnis po žingsnio projekto veiklos padės sužadinti projekto dalyvių smalsumą, tyrinėti asmenines istorijas ir pakviesti pasidalinti kūrybiniais pasakojimais. Išsamų kiekvienos veiklos apibūdinimą rasite mokytojų ir mokinių užduočių lapuose.

Temos	Veiklos galimybės
Pradėkite nuo to, kas jau yra	<ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėkite istorines vietas ir žmonių nuotraukas, kurias turite/randate savo kaimynystėje • Atvaizduokite šias vietas žemėlapyje (su nuoroda į geografiją) • Įtraukite tokias temas kaip „įveikti barjerą“ arba „laiko samprata“, kurias gvildinsite vėliau • Aptarkite „Kaip kuriama istorija?“, „Kas daro akimirką istorine?“
Analizuokite nuotraukas	<ul style="list-style-type: none"> • Suraskite ir išanalizuokite reikšmingą istorinį vaizdą (mokinių grupėje) • Įvertinkite skirtingas perspektyvas • Įsivaizduokite save tokioje situacijoje (empatijos samprata)
Fotografuokite	<p>Atlikite užduočių lape nurodytus veiksmus trimis temomis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planuokite nuotraukas, fotografuokite, atrinkite nuotraukas, ...
Kurkite nuotraukų istorijas	<p>Atlikite užduočių lape nurodytus veiksmus trimis temomis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurdami istorijas, interviu, sukurkite Insta istoriją,...
Dalinkitės nuotraukų istorijomis	<p>Žr. užduočių lapą ir techninės pagalbos medžiagą</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naudokite #shiftingwalls_eu ir @shiftingwalls_eu • Atspausdinkite istorijas, kad jas būtų galima parodyti • vykdykite mokinių mainus mokykloje ir su šalimis partnerėmis
Įvertinkite / aptarkite	<ul style="list-style-type: none"> • Pateikite istorijas • Kartu aptarkite ir reflektuokite